

## Editörden

### Editorial

N. Yasemin YALIM<sup>a</sup>

Türkiye Biyoetik Dergisi (TJOB)'un 6. Cilt 1. Sayısı (2019 Yılı Bahar Sayısı) bu kez oldukça uzun bir sürede okuyucularıyla buluşuyor. Ülkemizde biyoetik alanında yapılan ve özellikle özgün makale statüsünde yayınlanabilecek nitelikli çalışmaların, akademik teşvik ve yükseltme ilkeleri nedeniyle büyük ölçüde yurtdışında yayınlanan dergilere yönelmesi bu gecikmenin başlıca sorumlusudur. Dergimize kaliteli yayın akışındaki bu sorunun kısa erimde, sizlerin de desteğiyle çözülmesini umuyoruz.

2019 yılı yeni yayınlar ve tezlerle renkli bir yıl oldu. Özellikle Prof. Dr. İoanna KUÇURADI'nin "Ahlak, Etik, Etikler" başlıklı kitabı, ülkemizdeki meslek etiği eğitimini sorgulaması ve yeni bir içerik önerisi sunması bakımından önemliydi. Kitabı henüz okumamış meslektaşlarıma şiddetle tavsiye ederim. Uzun yıllardır, deontoloji geleneğinin de etkisiyle, etik kuralların aktarılması biçiminde sürdürülen meslek etiği eğitimini sorgulayan ve eleştiren kitabında Kuçuradi, asıl değerli eylemin etik değerlendirme ve uslamlama sonucunda ortaya çıkacağını vurguluyor. Bu nedenle de eğitimin temelini değerler bilgisi ile etik değerlendirme yapabilmek için gerekli yöntem bilgisinin oluşturması gerektiğini savunuyor. Güçlü argümanlarla desteklenen bu savın ülkemizde yürütülen meslek etiği eğitimini gözden geçirmeyi ve içeriğini yeniden düzenlemeyi gerektirdiği açıktır.

Yine bu yıl etiğin farklı alanlarında ortaya çıkan gelişmeler dikkat çekiciydi. Türkiye Biyoetik Derneği'nin Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen bir proje bağlamında öncülük ettiği tarım ve gıda etiği konusunda çok sayıda çalışma ve bilimsel etkinlik, bu alanın önümüzdeki yıllarda daha da gelişeceğinin işaretlerini verdi. Tıp etiği alanında öğrenciler tarafından birçok yeni grup oluşturuldu. Öğrencilerin alanımıza olan ilgisindeki bu artış gelecek için umutlarımızı yeşertti. Gerek öğrencilerin gerekse akademisyenlerin özellikle araştırma ve yayın etiği konusunda bilgilenebilirliği ihtiyaç duyduklarını gözledik. Öğrenci araştırmaları için etik kurullar ve farklı üniversitelerdeki akademisyenler için, bu kurumlar içinde gerçekleştirilen eğitim programları artan ilginin göstergelerini oluşturdu. Buna karşın etik açıdan sorunlu bazı uygulamalar da gündeme geldi. Bunlar arasında sağlıkta şiddet, kişisel verilerin gizliliğinin ihlali, tıp alanında yapılan şarlatanlıklar, sağlık hizmetlerinin bir reklam aracı haline getirilmesi gibi istenmeyen durumlar vardı.

Bu sayıda yer alan özgün makaleler farklı konuları dikkatimize sunuyorlar. Son yıllarda çok tartışılan bir konu olan kişisel nedenler ile yapılan invaziv olmayan prenatal testlerin etik açısından değerlendirildiği makalede, bu olanağın üreme sağlığı, adil sağlık hizmeti ve gelecek kuşaklar konusundaki etkileri tartışılıyor. Birçok sağlık profesyoneli için olduğu gibi hemşirelikte de çok önemli bir etik sorun olan ahlaki sıkıntının (moral distress) ele alındığı makale, bu sorunun çözümü konusunda düşünenler için ufuk açıcı nitelikte. Giderek yaşlanan dünya nüfusu ve yaşlılara yönelik sağlık hizmeti alanındaki hızlı büyüme, sağlık profesyonellerinin yaşlılara yönelik uygun etik tutumlar geliştirmesini çok önemli kılıyor. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yaşlıbakımı Bölümü öğrencilerinin bu konudaki tutumlarını araştıran niceliksel çalışma bu bağlamda katkı sunuyor. Son olarak, "Sovyetlerde Biyoetik İhlallerine Yönelik Bir Eleştiri: Mihail Bulgakov'un "Köpek Kalbi" Eserinde İnsan-Hayvan Melezi" başlıklı makale etik açısından gelişmesi az bilinen bir coğrafyadaki biyoetik tartışmaların tarihsel gelişimine ışık tutuyor.

<sup>a</sup>Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı ✉ yalimx001@yahoo.com

2019 yılının ilk sayısını her zamanki gibi keyifli okumalar dileklerle ilginize ve bilginize sunarken daha hızla yayınlamayı umduğumuz gelecek sayılarda görüşmeyi diliyorum.

**Prof. Dr. Neyyire Yasemin YALIM**